NER 69

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Piątek dnia 13 Czerwca v. s. 1824 Roku.

Wiadomości Krajowe.

Ukazy Rządzącego Senatu.

O rozciągnieniu na ludzi wolno-roboczych w Guberniach zachodnich i nad morzem baltyckiem mieszkających, przy ich przeyściu do stanu mieskiego do innych miast, prawideł, jakie się znaydują, względem przenoszenia się mieszczan z jednego miasta do drugiego.

Wedle Ukazu Jego Cesarskiey Mości, Rządzący Senat słuchali przedstawienia Ministra skarbu, iż Izba Skarbowa Inflantska uprasza o rozwiązanie Ministeryum Skarbu, czyli można Ukaz Rządzącego Senatu z dnia 13 marca 1805 roku, zawierający w sobie prawidła, względem przenoszenia mieszczan z jedney gubernii do drugiey, rozciągać na ludzi wolno-roboczych, przypisnych do miast i *majątkow ziemskich* (мызы), względem których przenoszenia nie ma żadnych ustaw? Przy czém Izba ze swojey strony podaje, iż rozciągnąć na nie prawidła, znaydujące się już względem przeniesienia mieszczan, byłoby rzeczą nader sprawiedliwą: gdyż oni zarówno z tymi ostatnimi należą do gromad mieskich. Tenże Minister skarbu, opierając się na takiem przedstawieniu Izby Skarbowey Inflantskiey, podaje: ludzi wolno-roboczych, przypisnych do gromad mieskich, przenosić do innych miast i guberniy nie inaczey, jak z wymaganém w prawie uwolnieniem od gromady i dalszemi obrzędami we względzie samey korrespondencyi, zachowywanemi dla wszystkich stanow; a jako ci ludzie w gubernijach zachodnich i nad morzem baltyckiém położonych, stanowią klassę oddzielną, nienależącą do mieszczan, przeto i nie należy ich pociągać po przeniesieniu się do opłaty podwóynych podatkow do następney rewizyi. O czém Pan Minister Skarbu i przedstawia do dalszey uwagi i rozwiązania Rządzącego Senatu. Przyczém słuchano załączoney do tego sprawki: Rozkazali: Chociaż ludzie wolno-roboczy, w guberniach zachodnich i nad morzem baltyckiem mieszkający, stanowią klassę oddzielną, do mieszczaństwa nienależącą; lecz że przypisani do gromad mieskich i przenoszenie się ich z miasta do miasta, albo z gubernii do gubernii, a osobliwie do stanu kupieckiego i mieskiego, powinno bydź pozwalane podług własney każdego w tém dogodności i potrzeby; przeto co do tego ich przenoszenia się, licząc ich w jednym położeniu z mieszczanami, Rządzący Senat postanawia rozciągnąć na nich w takiem ich przenoszeniu się prawidła, dla mieszczan w tymże przedmiocie będące, z tém, iżby po swém przeniesieniu się do inney gubernii, albo do stanu kupieckiego lub mieskiego, podlegali opłacie do następney rewizyi i w dawnieyszém swém mieście. I o tém równie do Inflantskiey, jak i do wszystkich Izb Skarbowych posłać Ukazy również przez Ukaz uwiadomić i P. Ministra skarbu. Dnia 8 maja 1824 roku. (Z 1go Departamentu.)

O dozwoleniu przyymować w 1824 roku, od mieszczan prowadzących handel, xięgi do poświadczenia, po terminie.

Wedle Ukazu Jego Cesarskiey Mości, Rządzący Senat słuchali przedstawienia P. Ministra skarbu, iż Izba Skarbowa Moskiewska donosi mu, że Ukaz Rządzącego Senatu z dnia 17 grudnia 1823 roku, zabraniający przyymować od mieszczan do poświadczenia xiąg po upłynieniu połowy miesiąca grudnia, opublikowany przez Rząd Gubernialny Moskiewski w miesiącu lutym roku bieżącego. Teraz od niektórych mieszczan, którzy w ciągu roku oświadczyli życzenie prowadzić handel na summę wyższą 1,000 rubli, podane zostały do poświadczenia xięgi; zacém Izba Skarbowa prosi rozwiązania względem utwierdzenia równie tych xiąg, jak i tych, które na ten rok będą podane od innych mieszczan, którzy na przyszłość oświadczą życzenie prowadzić handel w roku teraźnieyszym. P. Minister skarbu, uważając, iż Ukaz 17 grudnia 1823 roku opublikowany pożno, i że handel prowadzący mieszczanie przez niepoświadczenie ich xiążek, mogą doznać szkody w swych przemysłach, uznaje za sprawiedliwą dozwolić Izbie Skarbowey na rok teraźnieyszy przyymować do poświadczenia od mieszczan xięgi i po terminie naznaczonym w Ukazie 17 grudnia 1823 roku, co tenże P. Minister przedstawia do zdania Rządzącego Senatu. Rozkazali: Zgodnie z przedstawieniem P. Ministra Skarbu, dozwolić Izbie Skarbowey Moskiewskiey na rok teraźnieyszy przyymować do poświadczenia xięgi od wymienionych przez nią mieszczan, i po terminie naznaczonym w Ukazie 17 grudnia 1823 roku; o czém jey posłać Ukaz, a dla uprzedzenia podobnych zapytań i ze strony innych Izb Skarbowych, dać wiedzieć o tém również przez Ukazy wszystkim dalszym Skarbowym Izbom i Expedycyom, Rządom Gubernialnym i obwodowym i woyskowey kancellaryi woyska Dońskiego. Dnia 12 maja 1824 roku (z 1go Departamentu).

O Instytucie Korpusu Inżenierów dróg kommunikacyy. (Dokończenie.)

III. *Prawidła promocyi i wyyścia.*

§ 16. Uczniowie każdego roku będą examinowani.

§ 17. Examina będą prywatne i publiczne.

§ 22. Postęp w naukach i dobre obyczaje dają pierwszeństwo w promocyi.

§ 23. Po ukończeuiu rocznem w 4tym oddziale dawanych nauk, uczniowie będą examinowani i stosownie do zdania examinujących, za potwierdzeniem GłównoZarządzającego drogami kommunikacyi będą promowani do 3go oddziału; uczniowie także 3go oddziału po takimże examinie i za zdaniem examinujących będą przedstawieni do rangi chorążych i będą promowani dla kończenia kursu do 2go oddziału, w którym będą się już liczyć na liście w korpusie inżenierów dróg i kommunikacyi. Temuż porządkowi podlegać będą i chorążowie, uznani za godnych rangi podporucznika. Ci zaś ostatni, po wysłuchaniu zupełnego kursu nauk i zadosyć uczynieniu wszystkim przepisanym warunkom przy examinach, przedstawiani będą do rangi porucznika, poczem już przeydą do służby rzeczywistey inżenierów dróg i kommunikacyi w różnych obowiązkach.

§ 24. Uczniowie zostający w randze podoficerów, po ukończeniu rocznych nauk, jeśli nie zdadzą examinu dostatecznego, aby mogli bydź promowani do następnego oddziału, mogą się na rok jeden zostać w tymże oddziale; lecz kiedy i w ro-

ku drugim przy examinowaniu nie okażą należytego postępku, będą oddaleni z Instytutu. Kiedy uczeń podczas swego zostawania w Instytucie był chwalebnych obyczajow, i podług swojey nauki może bydź dobrym oficerem oddziału budowniczego dróg kommunikacyi; wtenczas dla ukończenia sposobienia się swojego do tego rodzaju służby, przenosi się do szkoły wojenno-budowniczey i zatrzymuje w niey szpadę z felcechem. Jeśli zaś przy chwalebnych obyczajach nie uczynił żadnego postępku w naukach i zostawał w Instytucie lat 2, wtedy uwalnia się z rangą 14 klassy.

§ 25. Uczeń, którego się zdrowie nadspodziewanie po weyściu do Instytutu zepsuje do tego stopnia, że nie będzie już nadziei, ażeby mógł bydź wczasie przydatnym do służby w korpusie inżenierów dróg kommunikacyi, uwalnia się z Instytutu w randze 14tey klassy, jeśli się znaydował w Instytucie niemniey jak 2 lata i był obyczajow dobrych, w przeciwnem zaś zdarzeniu uwalnia się bez żadney prerogatywy.

§ 26. Uczniowie, dla małey pilności w naukach, i dla złych obyczajow, nie dający żadney nadziei poprawy, będą oddaleni z Instytutu bez żadnego attestatu.

§ 27. Chorążowie i podporucznicy, którzy nie mogli po roku bydź podwyższeni w randze, będą odbywać edukacyą jeszcze rok jeden w oddziale, a jeśli i po tém nie okażą należytego postępu, aby mogli bydź wyniesieni do rangi wyższey; tacy będą przenoszeni do oddziału budowniczego w tychże rangach, albo do wojenno-roboczych batalionow dróg kommunikacyi. W przypadku, jeśli w rzędzie podobnych oficerów znaydują się złych obyczajow, tacy będą oddaleni ze służby.

§ 28. Uczniowie, biorący edukacyą na koszcie skarbowym w Instytucie, obowiązani będą służyć w korpusie dróg kommunikacyi lat 6, licząc od czasu odebrania rangi porucznika. Prawidło to rozciąga się także do tych, którzy będą przeniesieni do oddziału budowniczego, ale od czasu weyścia ich w służbę rzeczywistą.

IV. *Utrzymanie uczniów i oficerów.*

§ 29. Uczniowie podoficerowie w liczbie 40, mają mieszkanie w domu Instytutu, zupełnie się utrzymują kosztem skarbowym to jest: mają stół, odzież, bieliznę i obuwie. Uczniowie swoim się kosztem edukujący czyli pensyonarze w liczbie 32 utrzymywani będą na teyże osnowie za opłatą na rok 1,200 rubli, które będą przyłączone do summy ogólney, na utrzymanie Instytutu assygnowaney. Opłata wyżey wymieniona powinna się wnosić w połowiczney ilości na 6 miesięcy z góry. Jeśli zaś po upłynieniu miesiąca po terminie, opłata nie będzie wniesiona, wtenczas ma prawo zwierzchność Instytutu, za rezolucyą Główno Zarządzającego drogami kommunikacyi, oddalić z Instytutu ucznia i już go napowrót nigdy nie przyymować.

§ 30. Chorążowie i porucznicy, będący na liście korpusu inżenierów dróg kommunikacyi, biorą z summ główney administracyi pensyą, przeznaczoną Naywyższym Ukazem wydanym 29 apryla 1820 roku, pierwsi po 300 rubli, a drudzy po 450 na rok; prócz tego przeznacza się dla nich dla zrównania z oficerami tych rang oddziału budowniczego dróg kommunikacyi, pobierającemi pensyą zarówno z oficerami armii pionierów, każdemu po 200 rubli stołowych pieniędzy; także biorą od miasta pieniądze na kwaterę podług prawideł na to Naywyżey potwierdzonych 27 junii 1817 roku.

Młodzi ludzie ze stanow wyżey pomienionych, chcący się poświęcić temu rodzajowi służby, po zezwoleniu Jego Królewskiey Wysokości Główno zarządzającego drogami kommunikacyi Xięcia Alexandra Wirtemberskiego, wzywają się dla przygotowania się do niey, aby weszli do liczby uczniów Instytutu, na swoim lub na skarbowym koszcie.

Przyymowanie ich zacznie się nie poźniey jak 15 maja teraźnieyszego 1824 roku. Prośby w tey rzeczy, podług formy ustanowioney, na papierze herbowym, z wyrażeniem mieysca mieszkania i dołączeniem dokumentow, w postanowieniu wyrażonych, powinny bydź podawane przed dniem pomienionym; po czem podający się powinni stawać do examinu w Instytucie.

Wielkie Xięztwo Poznanskie.

Poznań dnia 11 czerwca.

(*z Korrespondenta Warszawskiego.*)

Dzisia wieczor będziemy znowu mieli znakomite szczęscie, widzieć przybywającego wpośród nas powszechnie uwielbianego, dziedzica tronu pruskiego.

Onegday powrócił tu z *Petersburga*, JO. Xiąże Namiestnik J. K. Mci w W. Xięztwie Poznańskiém, w towarzystwie dostoynego brata swojego JO. Xięcia Ludwika *Radziwiłła*.

Anglia.

Londyn dnia 28 maja.

(*z Gazety le Conservateur Impartial*).

Oto są artykuły traktatu, zawartego w *Londynie* dnia 17 marca r. t., między N. Królem Jmcią Niderlandzkim i N. Królem połączonego królewstwa Wielkiey Brytanii i Irlandyi.

Art. 1). Wysokie strony układające się obowiązują się przypuścić wzajemnie swoich poddanych, do handlu ze swojemi posiadłościami na archypelagu wschodnim i na lądzie indyyskim, również i na wyspie Ceylan, a to na stopie narodu nayprzyjaźnieyszego; rozumie się, że poddani obu stron mają się stosować do urządzeń mieyscowych.

Art. 2), Poddani i statki każdego z obu narodów nie będą opłacać przy weyściu i wyyściu z portów do drugiego na morze wschodnie, więcey nad dwa razy tyle cła, jakie opłacają poddani i statki narodu, do którego porty należą.

W portach brytańskich i na lądzie indyyskim, na wyspie Ceylan, cło wchodowe i wychodowe od statków niderlandzkich tak zmodyfikowane zostanie, ażeby przez żaden sposob więcey od nich nie wymagano, jak dwa razy tyle, co poddani i statki angielskie opłacać zwykli.

Co się tycze artykułow, które nie ulegają żadney opłacie przy wprowadzaniu i wyprowadzaniu przez poddanych, lub przez okręty narodu, do którego port należy, zgodzono się, ażeby cło nakładane na poddanych lub na okręty innego narodu nie przewyższało nigdy 6 od sta.

Art. 3). Wysokie strony układające się przyrzekają, iż na przyszłość żadna umowa, stanowiona przez jednę z nich z krajami na morzach wschodnich, niezawierała artykułu, zmierzającego, bądź w prost, bądź przez nałożenie rozmaitych opłat, do wyłączenia handlu drugiey z portów tych krajów, i jeżeliby na wypadek jakibykolwiek artykuł był przypuszczony w tym względzie, w jakiey umowie dzisia istnieyącey, z jedney lub drugiey strony, taki artykuł przestaje mieć moc swoję, przez zawarcie ninieyszego traktatu.

Rozumie się, iż przez każdą ze stron układających się, uczyniona została kommunikacya wszystkich traktatów lub zobowiązań obecnych między każdą ze stron, również i z każdem państwem, leżącem na morzu wschodniem, i że podobna kommunikacya wszystkich traktatów, na przyszłość zawierać się mających przez strony, będzie nawzajem udzielona.

Art. 4). NN. Król Jmć Niderlandów i Król Jmć Wielkiey Brytanii, obowiązują się wzajemnie wydać rozkazy, tak władzom cywilnym i woyskowym, nie mniey i swoim okrętom wojennym, iżby szanowały wolność handlu, postanowioną w artykułach 1, 2 i 3, i niezatrudniały w żaden sposob wolnego związku, ani mieszkańców archypelagu wschodniego z portami obustronnych rządów, ani poddanych obu rządów z portami, należącemi do mocarstw tamtych krajów.

Art. 5). Również NN. wzmiankowani wyżey Królowie Jchmość przyrzekają sobie wzajemnie przyłożyć się skutecznie, do ukarania i zniesienia rozbojow morskich na tych wodach; przyrzekają oraz niedawać, ani przytułku, ani żadney opieki okrętom, użytym do rozbojów i nie pozwolą w

dney okoliczności, ażeby towary lub okręty poymane przez rozboynikow, były wprowadzone, wyładowane lub przedane w jakieykolwiekbądź z ich posiadłości.

Art. 6). Zgodzono się, iż oba rządy wydadzą rozkazy do swoich urzędników i agentów w Indyach, niezakładać nowey osady na żadney z wysp na morzu wschodniem, bez upoważnienia uprzedniego swoich rządów w Europie.

Art. 7). Wyspy moluckie, a mianowicie *Amboina*, *Banda* i *Ternata* ze swemi bezpośredniemi przynależnościami, wyłączone są od zastosowania artykułów 1, 2, 3 i 4 dopóki rząd niderlandzki uzna za rzecz przyzwoitą, znieść monopolium towarów korzennych; ale na przypadek, jeśliby ten rząd pozwolił przed zniesieniem tego monopolium, ażeby poddani innego jakiego mocarstwa, jako krajowcy indyyskiego państwa, weszli w stosunki handlowe z rzeczonymi wyspami, na ówczas poddani Króla Jmci Angielskiego będą przypuszczeni do tychże stosunków, na stopie zupełnie podobney.

Art. 8). Król Jmć Niderlandzki odstępuje Królowi Jmci angielskiemu, wszystkich swoich osad na lądzie indyyskim, i zrzeka się wszystkich prerogatyw i wyłączeń, które dawniey posiadał lub poszukiwał, na mocy tychże posiadłości.

Art. 9). Faktorya twierdzy *Malborough* i wszystkie posiadłości angielskie na wyspie *Sumatrze* ustępują się ninieyszym N. Królowi Jmci Niderlandzkiemu, a N. Król Jmć Angielski przyrzeka nadto, iż na tey wyspie niebędą zakładane odtąd osady angielskie, i że nie będzie zawierana żadna umowa ze strony angielskiey z jakimbądźkolwiek Xiążęciem, naczelnikiem lub krajem, tamże znaydującym się.

Art. 10). Miasto i twierdza *Malakka* z jego przynależnosciami odstępują się przez niniejszą umowę Królowi Jmci Angielskiemu, a N. Król Jmć Niderlandzki obowiązuje się za siebie i swoich poddanych, nigdy niezakładać osad w żadney części półwyspu *Malakki*, i niezawierać żadnego traktatu z żadnym Xiążęciem, naczelnikiem lub krajem tamże znaydującym się.

Art. 11). Król Jmć angielski zrzeka się wszelkich pretensyy, jakie były czynione przeciw zajęciu wyspy *Billeton* i jey przynależności przez ajentow rządu niderlandzkiego.

Art. 12). Król Jmć Niderlandzki zrzeka się wszelkich zarzutow, czynionych przeciwko zajęciu wyspy *Syncapore* przez poddanych Króla Jmci Angielskiego; natomiast Król Jmć Angielski przyrzeka, niezakładać osad Angielskich na wyspach *Carimon*, albo na wyspach *Battam*, *Bintang*, *Lingin*, lub na jakiey inney z wysp, położonych ku południowi cieśniny *Sincapore*, i że nie będzie zawierany żaden traktat przez władze angielskie z naczelnikami tych wysp.

Art. 13). Wszystkie osady, posiadłości i faktorye, ustąpione przez poprzedzające artykuły, mają bydź oddane urzędnikóm mocarstw obustronnych dnia 1 maja 1825 r. Fortyfikacye pozostaną w tymże samym stanie, w jakim się będą znaydowały wczasie, kiedy ten traktat w Indyach ogłoszonym zostanie; lecz nie będzie ani z jedney, ani z drugiey strony, domagania się względem artyleryi lub innych sprzętów, które przez strony odstępujące zostawione lub zabrane zostaną.

Art. 14). Wszyscy mieszkańcy krajów odstąpionych używać będą przez lat 6, licząc od dnia zatwierdzenia niniejszego traktatu, wolności rozrządzenia podług woli własnością swoją, i będzie im wolno przenaszać się bez naymnieyszey trudności do tego kraju, który sobie na mieszkanie obiorą.

Art. 15). Wysokie strony układające się zgadzają się na to, że żaden z krajów lub osad, wymienionych w artykułach: 8, 9, 10, 11 i 12, niebędzie mógł bydź odstąpiony żadnemu innemu mocarstwu; w przypadku, gdyby jedna lub druga z rzeczonych posiadłości została opuszczoną przez jednę ze stron dziś układających się, prawo więc zajmowania onych przeydzie bezpośrednie na drugą.

Art. 16). Zgodzono się, że wszystkie rachunki i poszukiwania, które wypływają z poddania Jawy i innych posiadłości, urzędnikom Króla Jmci Niderlandzkiego, niemniey i te, które były przedmiotem umowy, zawartey w *Jawie* między kommisarzami obudwóch narodów, na dniu 24 czerwca 1817, jako też i wszystkie inne, mają bydź ostatecznie i zupełnie zamknięte i umorzone przez wypłatę summy 100,000 f. ster., ze strony rządu niderlandzkiego w *Londynie*, po upłynieniu roku 1825.

Art. 17). Niniejszy traktat ma bydź utwierdzony i akta potwierdzenia mają bydź wymienione w *Londynie*, we trzy miesiące, od daty podpisania, a jeśli można i prędzey.

Na dowod czego obustronni pełnomocnicy, traktat ten podpisali i pieczęcie swoje wycisnęli.

Działo się w *Londynie* d. 17 marca, roku Łaski 1824.

(L. S.) H. *Fagel*. A. R. *Falck*.
(L. S.) George *Canning*. C. W. W. Winn.

Londyn dnia 1 czerwca.
(z Korrespondenta Warszawskiego.)

Gazeta *Goniec* utrzymuje, iż Pan *Canning* przedstawi nie długo parlamentowi projekt uznania niepodległości południowey Ameryki.

Królewstwo Ichmość Sandwiscy zwiedzili wczora teatr *Coventgarden*. Przyjęto ich z oklaskami i spiewano *God save the King*.

Dany tu będzie wielki koncert, na którym *Rossini* śpiewać ma duet z Panią *Katalani*.

W *City Taverne* obchodzono rocznicę urodzenia *Pitta*. Przewodniczył uroczystości P. *Rose*. Wczasie uczty siedzieli przy nim Xiąże *Wellington*, Lord kanclerz, Hrabia *Bathurst*, Lord *Sidney* i inni.

Nowa droga, kopana pod *Tamizą*, będzie zapewnie naywspanialszym pomnikiem teraźnieyszego wieku. Wchód do tey drogi rozpoczynać się ma przy *Rotherhilhe* o 400 odległości od *Tamizy*, wychod zaś o 200 stop, to jest przy *Wappig*. Cały ten podziemny przechod wynosić będzie jednę angielską milę. Ulice będą sklepione, każda zaś mieć będzie, 13 i pół stop szerokości, a 15 wysokości.

Od niejakiego czasu wielka panuje czynność w tuteyszey morskiey zbrojowni.

W czasie ostatnich wielkich pokojów u dworu, Król nasz zbliżył się do posła portugalskiego, i wziąwszy go za rękę wyrzekł w przytomności całego ciała dyplomatycznego. „Powiedz W. Pan swojemu Królowi, iż ciągle będę jego przyjacielem, równie jako i Anglia zawsze wiernym sprzymierzeńcem Portugalii.“

Angielski konsul *Henderson* w Kolumbii utracił pełnego nadziei syna w nayokropnieyszym sposobie. Młodzieniec ten kąpał się w rzece *Magdaleny*: wchwili przybliżył się krokodyl i ująwszy go w paszcze oddalił się tak, iż wszelki ratunek był bezskuteczny. Popłynął tylko za nieszczęsnym panem pies wierny, ale i ten stał się pastwą drugiego krokodyla.

F r a n c y a.

Paryż, dnia 1 czerwca.
(z Korrespondenta Hamburskiego).

Król Jmć temi dniami pracował naprzemian z ministrami i jeneralnym dyrektorem poczt, Xiążęciem *Doudeauville*.

Poseł nasz przy dworze londyńskim, Xiążę *Polignac*, przybył tu, i zawczora wieczorem miał przyjęcie w pałacu *Tuilleries*. (Mówią, że ten Xiąże ma się ożenić z margrabiną *Choiseul*).

Zawczora wieczorem, Xiężna *Berry*, wydawała bal świetny, na którym znaydowali się Xiążęta krwi królewskiey.

Przez *Madryt* dowiadujemy się, że między *Anglią*, a rejencyą algierską, ułatwione zostały zachodzące nieporozumienia. Algier odtąd ma utrzymywać sprawującego interessa w *Londynie*.

Mówią, że Marszałek *Bertrand*, ma kupić dobra w *Wattlandyi*.

N. Xiężna *Parmeńska*, 16 maja wieczorem do *Neapolu* przybyła.

Hrabina *Rémusat*, znajoma ze swojego znaczenia na dworze *Napoleona*, napisała traktat o wy-

)*(

chowaniu córek, który wkrótce ma wyyśdź na widok publiczny.

Wystawiony obraz *Dawida* ściąga wielką liczbę ciekawych widzów.

Gazeta *Constitutionel* w liście z *Bremy* podaje plan przywrócenia pokoju w Grecyi: żąda po Turkach utworzenia trzech xięztw, z których jedno mają składać *Beocya*, *Tessalia* i *Attyka* (Grecya-wschodnia); drugie tworzy z dawnieyszego pobrzeża weneckiego (*Littorale*) (wyjąwszy to, co należy do Austryi), z Epiru i Akarnanii (Grecya zachodnia), a trzecie składa z *Morei* i *Kandyi* (Grecya południowa). Wielki Sułtan ma w tych prowincyach mianować hospodarow. Grekom zapewnia wolność handlu i pozwala własną mieć banderę; turcy będą trzymać załogi w niektórych twierdzach, z okręgiem ziemi oznaczonego promienia; nie będzie baszów, ani wielko-rządców; ale prowincye mają płacić trybut, proporcyonalny do swey rozległości. Patryarcha w *Konstantynopolu* będzie reprezentantem greków i t. d.

Paryż dnia 2 czerwca.
(z Gazety Warszawskiey.)

Pan *Mazier* podał Królowi Jmci dzieło swoje pod napisem: *podróż młodego Greka do Paryża.*

Kilka półkow przybyło już do okolic *Lunevila*, gdzie dawny zamek Króla *Stanisława Leszczyńskiego* wyporządzają dla Xiążęcia *Angouleme* i dostoyney jego małżonki.

Monarcha ułaskawił zupełnie 50 więzniów, skazanych do przykucia do kuli, osadzonych w cytadelli sztrazburskiey.

Osada tuteysza będzie powiększona dwóma półkami artylleryi, słychać także o wielkim obozie gwardyi pod *Paryżem.*

Dnia 3. Wkrótce wyydzie ważne dzieło o nieszczęściu Xięcia d' *Enghien*, a oprócz wiadomych już pamiętników, obeymować ma wiele pism urzędowych, należących do historyi i dotąd nie ogłoszonych, jako to: list Xięcia *Rovigo*, pamiętnik o postępowaniu P *Caulincourt*, wyjątek z listu Xięcia *Taylerand* do Króla Jmci, wyjątki historyczne z narady konsulów w celu oddania Xięcia pod sąd wojenny, wyjątek z testamentu *Napoleona*, okolnik Xięcia *Tayleranda* do mocarstw zagranicznych, tudzież wiele nót dyplomatycznych.

W tym tygodniu wyydą tu z pod prassy własnoręczne pamiętniki *Augustyna Iturbide*, byłego Cesarza Mexykańskiego, przełożone z jezyka angielskiego.

Dnia 4. Odebrano tu przez telegraf wiadomość z *Brest* pod d. 31 maja, iż zawinęła tam fregata portugalska *la Perle* na którey znaydował się Infant portugalski *Don Michał.*

Tuteyszy Dziennik Rozpraw umieścił co następuje:—„Udzieliliśmy wiadomości z Portugalii tak, jak je otrzymaliśmy; lecz musimy oświadczyć, iż korrespondent nasz pomylił się, donosząc o przybyciu okrętu francuzkiego *Santi Petri* z woyskiem. Mała nasza eskadra pod *Kadyxem* musiała w piękney porze roku wypłynąć na morze, tak dla cwiczeń, jako też dla zdrowia będących na niey ludzi, a okręt *Santi Petri*, czyniąc obroty swoie na brzegu półwyspu musiał na chwilę pokazać się pod Lisboną. P. *Hyde de Newille*, podczas ostatnich wypadków w Portugalii, pragnął przyspieszenia tey chwili, aby mógł ze swojey strony ofiarować Królowi Jmci przysługę, którą uczynił okręt liniowy angielski *Windsor Castle*, lecz nigdy nie mogło bydź mowy o woysku. Trzeba wcale nieznać traktatów i politycznych interesów, aby sądzić, iż woysko iakiego Mocarstwa, bez poprzedniczego uwiadomienia lub układu, może weyść do cudzego kraju. Dosyć będzie to przypomnieć, iż nawet w środku Hiszpanii Xiąże *Angouleme* nieprzyjął propozycyi Hrabiego *Amarante*, względem połączenia jego woyska z francuzkiem. Jeśli do tey okoliczności przywiązujemy wagę, dzieje się to dla położenia tamy zawikłaniu wyobrażeń i pogłoskom, które jedni trafunkiem, drudzy umyślnie, codzień dogodnie dla spekulantow giełdowych rozgłaszają."

Obrady Izb.

Izba Parów.

Nie ukończyły się jeszcze obrady, względem projektu do prawa o zmnieyszeniu wieczystey prowizyi. Minister skarbu i Hrabia *Laforest* mówili za projektem, przeciwko któremu oświadczył się baron *Pasquier.* Na zapytanie, jaki czas dozwolony będzie posiadaczom wieczystey prowizyi do oświadczenia się, czyli na jey zmnieyszenie zezwalają, odpowiedział minister skarbu, iż 6ciotygodnowy.

Dnia 31 maja odbywały się dalsze obrady o projekcie do prawa względem zmnieyszenia wieczystey prowizyi. Arcy biskup paryzki i Xiąże *Larochefoucauld* mówili o samym projekcie a margrabia *Nicole* przeciwko projektowi, którego minister skarbu znowu bronił. Trzey Parowie, Xiąże *Broglio*, margrabia *Lally-Talendal* i Hrabia *Mole.* którzy się zapisali, iż chcą mówić odstąpili swojego żądania; a zatym rozprawy w tey mierze ogłoszono za ukończone.

Dnia 1 b. m. Xiąże *Lewis* zdający sprawę o rzeczonym projekcie, wystawił rzecz w krótkości, poczem Izba zajęła się rozmaitemi wnoszonemi poprawami. Hrabia *Roy* radził aby zamiast 5cioprocentowych obligów, wydano 4 i pół procentowe, aby posiadaczom wieczystey prowizyi dozwolono 40 dni czasu do oświadczenia się czyli przystają na to zmnieyszenie lub chcą mieć wypłacony kapitał, i aby potrzebne na zaspokojenie ich summy, zebrano drogą licytacyi *in minus.* Minister skarbu sprzeciwił się temu wnioskowi, którego Hrabia *Roy* powtórnie bronił, poczem dalsze obrady do następney sessyi odłożono.

Dnia 2 b. m. Xiąże *Narbonne* i minister skarbu mówili przeciwko powyższemu wnioskowi Hrabiego *Roy*, który nakoniec małą większością kresek (114) przeciwko 112 odrzucono, a obrady o wniosku Hrabiego *Mollien*, aby 140 milionów wieczystey prowizyi zastąpić 100 milionami 3procentow. obligów w cenie naymniey 75 za sto, i 40 milionami 4roprocentowych obligów w cenie naymniey 90 za 100, odłożono do następney sessyi.

Izba Deputowanych.

Dnia 28 maja mówił nayprzód Pan *Labourdonnaye* a potem P. *Girardin* przeciwko wniesionemu projektowi do prawa o zaciągu do woyska.

Na sessyi d. 29 maja po przeczytaniu kilku petycyy, P. *Martignac* zdał imieniem kommissyi sprawę o projekcie do prawa względem siedmioletności Izby deputowanych, a rozpoczęcie obrad w tey mierze nastąpi d. 4 czerwca. Z porządku dziennego odbywały się dalsze obrady względem prawa o zaciągu do woyska. Minister woyny odpowiedział na kilka uczynionych zarzutów. Pan *Basterrecha* mówił przeciwko projektowi, i dalsze obrady do następney sessyi odłożono.

Na sessyi d. 31 maja Kanclerz minister sprawiedliwości podał przyjęty w Izbie Parów projekt do prawa względem pensyi dla urzędników sądowych podeszłego wieku lub chorowitych. Odbywały się potem dalsze obrady o projekcie do prawa względem zaciągu do woyska, i przyjęto 3 pierwsze jego artykuły bez odmian.

Dnia 1 b. m. przyjęto bez trudności 4ty artykuł wzmiankowanego projektu, 5ty artykuł względem dawania wyższych stopni oficerom, był powodem do niejakich rozpraw, lecz w końcu został przyjętym. Gdy potem przystąpiono do kreskowania o całem prawie, okazało się, iż było tylko 206 głosujących, aże Izba składa się z 423 członków, dla braku więc przepisaney liczby członków prezes ogłosił, iż kreskowanie to, musi bydź powtórzonem na następney sessyi.

Dnia 2 b. m. zebrało się 328 deputowanych, i projekt do prawa względem zaciągu do woyska większością 248 kresek przeciwko 80 przyjęto.

Dnia 3 b. m. zaczęły się obrady względem projektu do prawa o siedmioletności Izby deputowanych.

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Wojennego Litewskiego Gubernatora: Andrzey Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 69.

Wilno dnia 13 Czerwca v. s. 1824 Roku.

Kurs Sankt-Petersburski dnia 30 maja.

W e x l e.

Na Londyn $9\frac{16}{32}, \frac{7}{10}$ pens.		Bank.
— Amsterdam $9\frac{16}{32}\ \frac{1}{2}$ sztiw.		
— Hamburg $8\frac{25}{32}, \frac{3}{4}$ szil. ban.		Assygn.
— Paryż $100\frac{1}{2}, \frac{3}{4}$ cent.		
— 3 miesiące $100\ \frac{3}{4}$, 101 cent.		za rub.

P i e n i ą d z e.

Dukat holenderski nowy 12 r., stary 11 rub. 80 kop. rubel złotem 3 r. 92 k. srebrem 3 r. 76 k.

Nieustający dochod kommissyi umorzenia długow:

6% assygnacyami	— $113\frac{1}{2}$	
6% brzęczącą monetą	— 110	procentow
5% takąż		

Kurs wileński na assygnaty od dnia 11 czerwca, rubel srebrny 3 rub. $84\frac{1}{2}$ kop. dukat nowy 12 rub. 5 kop. stary 11 rub. 85 kop., imperyał 37 r. $30\frac{1}{2}$ kop.

---

1. Rząd CESARSKIEGO Uniwersytetu Wileń. po otrzymaniu od wyższey Zwierzchności zezwolenia na zniżenie ceny do licytacyi dóbr Bezdzieża naznaczoney, podaje do publiczney wiadomości, że pomienione dobra Bezdzież z folwarkami Bezdzież, Droboty, Czabajówka i Hołowczyce w Gubernii Grodzieńskiey w pcie Kobryńskim położone, wypuszczać będzie przez publiczną licytacyą w dwónastoletnią arędowną dzierżawę od 24 t. m. czerwca 1824 r. poczynać się mającą, na warunkach w uprzedniem ogłoszeniu do teyże licytacyi wyszczególnionych.

Licytacya ta odbywać się będzie w Wilnie, w mieyscu posiedzeń Rządu Uniwersytetu w dniach 20, 21 i ostatecznie 23 t. m. czerwca. Cena zniżona do licytacyi iest następująca:

	Intrata. z propinacyi. Rub	K	z krescencyi Rub.	K	Ogół Rub.	K
z Folwarku Bezdzieża . . .	588	—	1,495	—	2,083	—
ditto Drobót	375	—	1,462	55	1,837	55
ditto Hołowczyc . . .	420	—	1,241	40	1,661	40
ditto Czabajówki . .	90	—	665	—	755	—

Czynsze od włościan, wynoszące w folwarku Bezdzieżu rub. sr. 1578 kop. 45, Drobotach r. 362 kop. 38, Hołowczycach rub. 946 kop. 98, i Czabajówce rub. 157 kop. 64, niepodaią się do intraty; gdyż te wybierane i prosto do kassy Uniwersytetu wnaszane będą przez Kommisarza od Uniwersytetu naznaczonego.

Za Sekretarza Józef Okołow.

Kommissya Radziwiłłowska

1. Ukazem Rządzącego Senatu roku 1824. Apryla 14 dnia z Nrem 581, w skutek NAYWYZSZEGO zatwierdzenia Kommissyi do urządzenia interessow Radziwiłłowskich ustanowioney danym, powodem prośb od 43ech Obywateli Gubernii Witepskiey powiatu Newelskiego do NAYJASNIEYSZEGO CESARZA wniesionych, o wysłanie z teyże Kommissyi urzędnika do mieysca ich pobytu dla przeyrzenia dokumentow, jakie na posiadłość ziemi dawniey Radziwiłłowskiey u siebie mają, i dla zaopiniowania względem onych wspólnie z powiatowym Sądem, a to z przyczyny, że podający prośbę więcey jak o wiorst czterysta od miasta Wilna oddaleni, dla ubogiego swojego stanu nie są w możności sami dopilnować w Sądzie Kommissyi tego interessu: zalecono wysłać jednego albo dwóch Urzędnikow, którzyby przeyrzawszy na mieyscu dokumenta i prawa rzeczonych Obywateli przez Prokuratoryą massy pozwanych, przedstawili zebrane o stanie całego interessu wiadomoście, na ostateczne Kommissyi zaopiniowanie; przyczem zastrzeżono sztrafy wszelkie, jeśli jakie na pozwanych Obywatelach w Kommissyi zaszły, odmienić, i aby według IMIENNEGO Rozkazu 1806 februaryi 6 dnia wyszłego do Osob posiadających majątki z NAYWYZSZEGO nadania żadnego poszukiwania nierozciągać; a także na osnowie Ukazu junii 14 1816 roku spraw granicznych do rozbioru nieprzyimować. Jakowy Ukaz Sąd Kommissyi dla urządzenia interessow Radziwiłłowskich ustanowiony spełniając, *postanawia*: *A naprzód* dla uskutecznienia czynności tymże Ukazem przepisaney Członkow Zastępcow Kommissyi przez NAYWYZSZY Rozkaz zatwierdzonych JWW. Wincentego Szuksztę b. Prezydenta Ziemskiego ptu Kowieńskiego i Kawalera i Gaspra Romanowicza b. Assesora Sądu Głównego Wileńskiego, delegować. *Powtóre* termin zjazdu takowych Urzędników w Gubernią Witepską do miasta powiatowego Newla na dzień *pierwszy septembra* roku bieżącego przeznaczyć. *Potrzecie* aby ciż delegowani Urzędnicy rozpatrzywszy na mieyscu dokumenta i prawa jakie pozwani Obywatele na posiadaną przez ich ziemię złożą, przedstawili wszystkie zebrane wiadomości do ogólnego postanowienia Kommissyi, poruczyć. *Poczwarte*, gdy w sprawie Obywateli Białoruskich z massą Radziwiłłowską w r. 1823 maja 25 d. w Sądzie ninieyszey Kommissyi odeszłey, po skondemnowaniu niektórych niestawających, z dalszemi przychodzącemi do Sądu, naznaczona wzajemna komportacya, i ta w dniu 1szym 8bra 1823 r. spełnioną została, wskutek zaś powyższego ukazu, komportowane papiery potrzebne bydź mogą dla złożenia przed delegowanym Urzędem, przeto wydanie takowych w każdym czasie, tym którzy one komportowali, Kancellaryi Aktowey polecić. *Popiąte*, pozwani przez Prokuratoryą massy Radziwiłłowskiey Obywatele Białorusсy, tak ci którzy dopełnili komportacyą, jakoteż dalsi wszyscy, że przed Urzędem delegowanym, w terminie oznaczonym do Newla przybyłym, wszystkie służące sobie dokumenta, przy regestrze porządnie spisanym złożyć, i wierność takowey komportacyi przed tymże Urzędem przy bytności Plenipotenta massy Radzwiłłowskiey oprzysiąc winni będą, zadeterminować. *Poszóste*, iżby o powyższym na zjazd dla Urzędników zakreślonym terminie strony interessowane zawiadomione bydź mogły, i pozwani mieli wszelką gotowość do złożenia przed delegowanym Urzędem służących sobie dowodow, oraz gdyby wysłanym Urzędnikom stosownie do praw Rządowa pomoc była daną, do Rządu Guberńskiego Witepskiego przesłać kommunikacyą, i aby ten za posrzednictwem władz policyynych Obywateli przez massę Radziwiłłowską pozwanych, o takowém Kommissyi postanowieniu zawiadomił, potrzebować, i na ten cel

regestr pozwanych Obywateli dołączyć. *Posiódme*, z rezolucyi takowey kopiją Urzędową Prokuratoryi massy Radziwiłłowskiey dla wiadomości i należytego z iey strony działania przesłać, a razem uprzednie Kommissyi przedpisania, iżby w sprawach granicznych do Sądu Kommissyi nienależących, wskazaną postępowała koleją, ponowić; i oddzielnie aby względnie Dóbr dyplomatami MONARSZEMI nadanych, ukaz 1806 r. februaryi 6 d. wyszły zachowała, też Prokuratoryą zobowiązać. *Poósme*, co do zaszłych w ninieyszey Kommissyi z niestawającemi kondemnat, takowe stosownie do ukazu za niebyłe uznać. *A naostatek* w celu iżby powyższe postanowienie wiadomém było osobom mającym z massą Radziwiłłowską stosunki, tak powodem sprawy z Obywatelami Białoruskiemi jakoteż w kwestyach granicznych, one przez gazetę Senatską, Sankt-Petersburską i Kuryera Litewskiego ogłosić, i o tem wszystkim Rządzącemu Senatowi odraportować. Roku 1824 miesiąca czerwca 9 dnia. W Protokule podpisy Urzędników komplet składających. Za zgodność z Protokułem świadczę. Ludwik Czernichowski Sekretarz Kommissyi Radziwiłłowskiey.

Wolno drukować Jan Petersen Członek Kommissyi Radziwiłłowskiey.

---

2. Magistrat miasta Wilna na raport Sądu Ziemskiego powiatu Wileńskiego i własne do Litewsko Wileń. Gubern. Rządu przedstawywane, otrzymawszy od tegoż Rządu w rezolucyą Ukaz dnia 30 maja za Nrem 16,819, idącego roku, iż Ziemstwo Wileńskie do rozbioru sprawy Exdywizorskiey majątku Jmć PP. Wilhelma i Julii Rehfeldow b. Radnych M. Wilna z ich kredytorami i debitorami, ma z posrzodka siebie delegować członka, i za przybyciem z tegoż Sądu, oraz z deputowanym od Duchowieństwa sprawę wyż rzeczoną exdywizyi Rehfeldow w dniu 9 idącego miesiąca junii przywołał i słuchaniem takowey na sessyach poobiednich ciągle zaymuje się, żeby więc kredytorowie i debitorowie pierwsi po otrzymanie należney satysfakcyi, drudzy zaś dla usprawiedliwienia się jawili, Sąd Magistratu Miasta Wilna onych przez takową awizacyą, do umieszczenia w Gazetę Kuryera Litewskiego trzykrotnie podającą się, wskład uprzednio wyszłych i edyktalnych cytacyow sub amissone rei wzywa. Dat roku 1824 mca junii 10 dnia.

Wincenty Malinowski P. B. M. W.

Przedaż Publiczna.

3. Od Litewsko-Wileńskiego Gubernialnego Rządu. Na uzyskanie pożyczonych z Wileńskiey Izby powszechney Opieki przez żydów Judela i Pesieja Mitysowiczow Straszuńskich na kaucyą domu ich, w Wilnie na Zmudzkiey ulicy pod Nrem 330 położonego, 1928 rub. sreb. z narosłemi procentami, oddany tenże dom na przedaż z publicznych targow; do tego naznaczone terminy: 1szy 21, 2gi 23 julii teraz. roku a 3ci i ostateczny we trzy miesiące od dnia wydrukowania, które późniey nastąpi w Sankt-Petersburskich albo Moskiewskich Gazetach; a zatem życzący kupić pomieniony dom, zechcą przybyć na te terminy do tego Rządu, gdzie okazane będzie opisanie tego domu i kondycye. Dnia 5 junii 1824 roku.

Asessor i Kawaler Nowicki.
Sekretarz i Kawaler Kleyst.

---

3. Roku 1824 mca junii 4 dnia przed aktami Ziemskiemi ptu Wileń. stawając osobiście WJP. Franciszek Koziełł Sędzia Gran. ptu Zawileyskiego Remanifest przez się podpisany wpisać do protokułu podał. który tak się wyraża. Remanifest imieniem Franciszka Koziełła Sędziego Gran. ptu Zawiley. kandydata obu praw, przeciwko JWW. Piotra Klaczkowskiego Podkomo. ptu Trockiego, Stanisława i Katarzyny z Chmielewskich żony jego Doręgowskich, oyczyma i matki żałcych delatorow Józefa i Paulina braci rodzonych Koziełłow Sędziow Gran. ptu Bras. zanosi się oto: iż żałcy Koziełłowie opuszczeni od opieki oyczyma i matki, gdy zostawali w naysmutnieyszey doli o pomoc do mnie jako krewnego udali się; jakową bez żadnych osobistych widoków czyniłem. Fundusze znaczne żałcych Koziełłow troskliwie przez pierwszą żałcych opiekę wykryte i koleją w procesie przez Rządzący Senat w roku 1808 apr. 23 ubezpieczone: gdy o skutki tylko rzeczonego ukazu dochodziłem, Sąd Główny Lit.-Wileń. 2go Departamentu, roku 1822 oktobra 30 przedpisał opiece ptu Trockiego zdiąć rachunki z opiekuna żałujących Koziełłow Szlachcica Klaczkowskiego, oraz w ubezpieczenie funduszow zaprzeczenie na majątki jego nałożyć; w teyże powiatowey opiece gdym po wielkich trudach pomyślnie dzieło w rzeczy Koziełłów zbliżył do końca, wtedy opiekun żałcych Koziełłow przewidział następstwo z wyroku dworzanskiey powiatowey Troc. opieki i unikając odpowiedzi do swojego majątku Solkienniki zwanego sprowadził wespół z oyczymem żałcych Doręgowskich, ugodliwy dokument kwietacyyny na dniu 28 maja roku teraz. wypracowali. Podobało się więc Koziełłom stracić fundusze o wyświecenie których sami przez lat 3 niemałey usilności dokładali, dopiero zaś gdy w gazetach mnie prowadzącego dzieło niby w sposob cofnienia plenipotencyi opublikowano; mijam to, jak Koziełłowie skrzywdzili siebie, lecz że niewinną ofiarę z funduszu siostry swojey Julii uczynili, dodaję. Krótki czas wyświeci nierozmyslny postępek Koziełłów, a ja ze szczerą chęcią od plenipotentowania usuwam się i takowy remanifest własną ręką podpisując do gazet podaję. Roku 1824 junii 4 dnia Franciszek Koziełł Sędzia Gran. Zawileyski.

R. 1824 mca junii 4 d. przed Aktami Ziem. ptu Wileń. stawając osobiscie WJP Franciszek Koziełł Sędzia Graniczny ptu Zawiley. ninieyszy remanifest wpisać do protokułu podał i ony w tymże protokule własnoręcznie podpisał (L. S) przyjąłem Jan Zienkowicz Wileń. Ziem. Regent.

R. 1824 mca junii 7 d. takowy remanifest oświadczający usunięcie się od plenipotencyi w aktach zapisany, wolno jest w gaz. Kur. Litte. umieścić, poświadcza Ziem Ptu. Wileń. Pisarz Józef Olszański.

	Czas obserwacyi	*Wysokość Barom.*	*Wys. Ther. Reau.*	*Wiatry.*	*Odmiana w powiet.*
Obserwacye meteorologiczne.	dnia 12 god. 2 wieczo.	27 cal. 4,5 lin.	+ 18,75 stopni.	Póln. Wsch.	Pogoda.
	dnia 13 god. 5 z rana	27 — 4,5 —	+ 14 — —	Wschodni.	Pochmurno